

(лекція, семінари, практичні та лабораторні заняття) та інноваційних (проблемно-інтегративне заняття-гра, дослідницько-практичне заняття). Інтегрований підхід до підготовки майбутніх медичних фахівців з використанням внутрішньо-дисциплінарних та міждисциплінарних зв'язків, є не лише основою формування системних знань здобувачів, а й провідним засобом інтелектуально-творчого та професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця, що вимагає розроблення та реалізації бази біологічних знань, умінь та навичок у їх взаємозв'язку із майбутньою професійною діяльністю [2].

Для систематизації знань використовуються такі методи: словесні, наочні, практичні, інтерактивні методи, використання інформаційних технологій, тестування засобами проблемно-модульного контролю, що дозволяє збирати інформацію та факти, уміти їх аналізувати, висувати гіпотези робити висновки.

Для відповідного рівня сформованості професійної компетентності майбутніх медичних працівників велике значення має практичне навчання здобувачів, що проходить у вигляді підсумкових занять. Метою практичного навчання є закріплення та поглиблення знань, які здобувачі одержали в процесі теоретичного навчання, прищеплення необхідних практичних умінь і навичок, для використання в особистому житті.

Висновок. З досвіду роботи, сучасним вимогам більш відповідає вертикальна інтеграція, яка дозволяє здійснити об'єктивне орієнтоване навчання медичної сестри європейського значення в комплексі багатьох наук.

Усе це дозволяє майбутньому медичному працівникові бути висококваліфікованим фахівцем, здатним виконувати лікувально-профілактичні заходи серед населення, гармонійно поєднувати високий рівень професійної компетентності та фахових умінь і практичних навичок.

Література

1. Вронська В.М. Роль психологічної підготовки медичних сестер у збереженні та зміцненні здоров'я дітей // Вісник післядипломної освіти – Вип. 10 (23).- С.198-207.
2. Демянчук М.Р. Аналіз вітчизняного і закордонного досвіду професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи. «Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Випуск 64» 2018р., 64–68 с.
3. Радзівська І.В. Формування професійної компетентності майбутніх медичних сестер у процесі вивчення фахових дисциплін: автореф. канд. пед. наук. – К.: 2011р – 28 с.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК У СИСТЕМІ «СТУДЕНТ–ВИКЛАДАЧ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

*Літовченко О.Л., Завгородній І.В., Стукалкіна Д.С., Лисак М.С.
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна*

Вступ. Вища освіта сучасності повинна відповідати, перш за все, принципам гуманізації та індивідуалізації навчального процесу, звертаючи увагу до особистості студентів, їхнього досвіду навичок та інтересів. Цей підхід допомагає переосмислити такі звичні процеси, як: організація навчальної програми, методи викладання матеріалу, побудова відносин «викладач-студент», оцінювання освітнього досвіду. Важливим інструментом в освіті є якісний зворотний зв'язок (ЗЗ), який дозволяє оцінити якість змісту освітніх програм та самого навчання [1]. Такий зв'язок сприяє ефективному спілкуванню та дозволяє проаналізувати позитивні і негативні емоційні реакції від навчального процесу студентів, визначити пріоритети, цінності та шляхи оптимізації. Також конструктивний ЗЗ має позитивний вплив на процес навчання. За його допомогою можна скоротити розрив між поточним рівнем успішності студентів і поставленою метою навчання. Він може сприяти формуванню у студентів підвищення успішності шляхом відчуття того, що вони можуть відчувати себе сполучною ланкою у системі освіти щодо вдосконалення та покращення якості навчального процесу. Проблематика ЗЗ у вищій освіті при очному відвідуванні занять досить широко висвітлена в соціально-педагогічних, психологічних дослідженнях, в яких можна виділити 3 основні типи зв'язків: ті, які надаються викладачем студентам [2]; студентами одне одному [3], студентами власне собі [4]. Але його ж проблематика при дистанційній освіті потребує подальше дослідження, так як у секторі вищої освіти у відповідь на зростаючий спалах коронавірусної інфекції університети були змушені перевести заняття на навчання в режимі он-лайн. Велике навантаження було покладено як на викладачів, так і на студентів, яким терміново дове-

лося опановувати різноманітні навички, компетенції, ресурси та по новому сприймати інформацію [5], що вимагало швидкого конструктивного зворотнього зв'язку для спільної продуктивної праці в системі «викладач-студент» та швидкій адаптації навчального процесу з метою підвищення зацікавленості студентів і як результат задовільної якості знань.

З метою визначення якості викладання дисципліни «Охорона праці в галузі» та оцінки задоволеності студентів результатами навчання було проведено анкетування студентів 2 курсу спеціальності 22 «Охорона здоров'я» 222 «Медицина» за допомогою розробленої спеціальної анкети [6], яка була розміщена на платформі Moodle. Анкета передбачала відповіді студентів на питання загального ставлення їх до дисципліни «Охорона праці в галузі», необхідність запровадження дистанційної форми викладання, кількості самостійних годин на вивчення дисципліни та таблиці для оцінки якості викладання курсу. Для реалізації конструктивного зворотнього зв'язку дана анкета передбачала анонімність.

Результати. Загалом анкетування пройшли 397 студентів 1-го (55 осіб), 2-го (201 особа), 3-го (133 особи) медичних факультетів, 8 осіб не вказали факультет.

На питання «як Ви вважаєте, чи потрібна студенту ХНМУ дисципліна «Охорона праці в галузі»? 53,15% (211 осіб) студентів відповіли «так потрібна для загального бачення», 39,55% (157 осіб) відповіли «так, обов'язково потрібна для майбутньої роботи» і лише 2,52% (10 осіб) – вважають цей предмет не потрібним, одночасно 4,79% (19 осіб) вагалися у відповіді і тому обрали «важко відповісти».

Відповідаючи на питання «на Вашу думку, чи є потреба у застосування сучасних електронних засобів навчання, зокрема дистанційних при викладанні дисципліни «Охорона праці в галузі»?» 45,34% (180 осіб) – вважають, що так, це потрібно, а 31,49% (125 осіб) – вважають, що так, це потрібно, але як додаткова форма навчання; 13,10% (52 особи) – вважають, що ні, такої потреби немає і вивчення даної дисципліни має проходити виключно в аудиторіях; 10,08% (40 осіб) – відмітили відповідь «важко відповісти».

При проведенні студентами оцінки якості викладання дисципліни «Охорона праці в галузі» за п'ятибальною шкалою де 5 – максимальна оцінка, а 1 – мінімальна): були отримані наступні результати:

- Ступінь актуальності викладеної інформації на «5» оцінили 46,35%, на «4» – 40,55%, на «3» – 8,06%, на «2» – 0,50%, на «1» – 1,51%.

- Якість самого навчального процесу оцінили на «5» 53,65%, на «4» – 35,52%, на «3» – 10,17%, «2» – 1,26%, «1» – 1,51%.

- Якість викладання лекційного та практичного матеріалу оцінили на «5» 67,00%, на «4» – 24,18%, на «3» – 5,79%, «2» – 1,51%, «1» – 1,51%.

- Якість отриманих студентами знань оцінили на «5» 45,84%, на «4» – 41,31%, на «3» – 10,33%, «2» – 1,01%, «1» – 1,51%.

- Зрозумілість викладеного матеріалу оцінили на «5» 55,67%, на «4» – 34,51%, на «3» – 7,05%, «2» – 1,51%, «1» – 1,26%.

- Ступінь компетентності викладача оцінили на «5» 78,59%, «4» – 14,61%, «3» – 4,79%, «2» – 0,50% «1» – 1,51%.

- Ступінь необхідності отриманої інформації оцінили на «5» 41,06%, на «4» – 40,30%, на «3» – 14,61%, «2» – 2,52%, «1» – 1,51%.

При цьому було встановлено скільки годин на тиждень студенти приділяють самостійній роботі з дисципліни «Охорона праці в галузі». Найбільшу кількість часу (10 годин) на вивчення дисципліни витрачали лише 4 особи (1,01%), а в середньому 35,01% (139 осіб) – 2 години та 25,44% (101 особа) – 1 годину. В меншій кількості студенти витрачали по 3 години – 14,36% (57 осіб), 4 години – 7,05% (28 осіб), 5 годин – 2,77% (11 осіб), також були студенти, які відверто відповіли, що зовсім не приділяють часу на самостійне навчання – 2,27% (9 осіб).

Отже, в цілому студентів оцінили позитивно якість викладання на кафедрі гігієни та екології № 2 дисципліни «Охорона праці в галузі».

Висновки. Таким чином, за допомогою розробленої анкети, яка була використані, як інструмент зворотнього зв'язку, було встановлено, що студенти підтримують необхідність дисципліни «Охорона праці в галузі» для майбутньої їх професії. Також, на думку студентів дана дисципліна повинна мати інструменти он-лайн викладання, але лише як додатковий ресурс, отже студенти відмічають необхідність традиційного викладання.

Більшістю студентів надана висока оцінка, щодо якості, актуальності, достатності та зрозумілості викладеного матеріалу, а також високо оцінено компетентність викладачів та ступінь необхідності отриманої інформації.

Отримані результати були проаналізовані на кафедральному засіданні та розробляються заходи щодо оптимізації та полегшення вивчення студентами дисципліни «Охорона праці в галузі».

Література

1. Содержательная сторона обратной связи в процессе обучения / Курьян М. Л. // Образование и саморазвитие. – 2017. – Т. 12. № 1 – С. 56–62.

2. Price, Margaret & Handley, Karen & Millar, Jill & O'Donovan, Berry. Feedback: All that effort, but what is the effect? *Assessment & Evaluation in Higher Education - ASSESS EVAL HIGH EDUC*. 2010. Vol. 35. P. 277–289.

3. Liu, Ngar & Carless, David. Peer feedback: The learning element of peer assessment. *Teaching in Higher Education - TEACH HIGH EDUC*. 2006. Vol. 11. P. 279–290.

4. McKevitt, Conor Thomas. Engaging students with self-assessment and tutor feedback to improve performance and support assessment capacity, *Journal of University Teaching & Learning Practice*. 2016. Vol. 13, No 1. Art. 2. Available at: <https://ro.uow.edu.au/jutlp/vol13/iss1/2>

5. Radu MC, Schnakovszky C, Hergehelegiu E, Ciubotariu VA, Cristea I. The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Quality of Educational Process: A Student Survey. *Int J Environ Res Public Health*. 2020. Vol. 17, No 21. doi: 10.3390/ijerph17217770.

6. Науковий твір: «Анкета – оцінки якості викладання дисципліни «Охорона праці в галузі» та задоволеності студентів результатами навчання» / О.Л. Літовченко, В.А. Капустник, І.В. Лещина, І.В. Завгородній // Авторське свідоцтво № 96415; дата реєстрації 27.02.2020

НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ: МОЖЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ

Лобань Г.А., Фаустова М.О., Ананьєва М.М., Чумак Ю.В.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Україна має велику кількість закладів вищої освіти медичного профілю, значний кадровий потенціал, які надають якісні освітні послуги вітчизняним та іноземним студентам. Швидкий розвиток суспільства визначає потребу у фахівцях високого рівня кваліфікації. Підготовка висококваліфікованих спеціалістів неможлива без вдосконалення форм викладання, запровадження нових форм освітньої діяльності. Високий ритм сучасного світу, великий обсяг інформації, зростаючі професійні вимоги потребують змін класичних освітніх технологій [1].

Мікробіологія, вірусологія та імунологія як науки традиційно безпосередньо впливають на здоров'я людей, економіку країн і навколишнє середовище. Виникнення нового вірусу, що призвело до розвитку пандемії COVID-19, не тільки мобілізувало зусилля вірусологів, мікробіологів та імунологів всього світу для подолання цієї проблеми, але і вплинуло на життя населення, світову економіку, систему охорони здоров'я та медичну освіту у всьому світі.

Під навчальними технологіями розуміють сукупність засобів і способів здійснення освітнього процесу з отриманням гарантованого результату. Сучасна освітня практика потребує застосування різноманітних навчальних технологій шляхом модернізації традиційного навчання та впровадження в навчальний процес особистісно-орієнтованих методів. Кафедрою мікробіології, вірусології та імунології активно застосовуються студентоцентровані інноваційні моделі навчання, спрямовані на засвоєння знань та оволодіння компетентносними навичками.

У викладанні предмету використовуються елементи проблемної структуризації матеріалу, що базуються на проблематизації викладачем навчального матеріалу з метою заохочення додаткового самостійного пошуку знань здобувачами, звертається увага на окремі наукові питання актуальних невирішених проблем сучасної медицини. Важливе значення у підготовці лікаря мають вивчення етіологічного та патогенетичного значення мікроорганізмів у розвитку не тільки інфекційних хвороб, але й ускладнень хірургічних, гінекологічних, стоматологічних захворювань, а також питання виникнення госпітальних інфекцій у лікарняних закладах. Викладання повинно враховувати мотивацію, щоб здобувач розумів практичне значення питань, що вивчаються, і надалі прагнув використовувати отримані знання у своїй роботі.

У процесі викладання предмету важливо проводити профілізацію, враховуючи майбутній фах здобувачів освіти. Наприклад, при підготовці фахівців другого (магістерського) рівня вищої